

İKİ VEYA DAHA FAZLA ARACIN KARIŞTIĞI TRAFİK KAZALARINDA KUSURU BULUNMAYAN ZARAR GÖRENLERE KARŞI SİGORTA ŞİRKETLERİNİN ORTAKLAŞA VE ZİNCİRLEME SORUMLULUĞU

ÇELİK AHMET ÇELİK

I- KONUNUN ELE ALINIŞ NEDENİ

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "zarar verenlerin birden fazla olması" başlıklı 88/1.maddesi ile 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun "ortaklaşa sorumluluk" başlıklı 50-51 maddelerinin söz konusu olduğu durumlarda, trafik kazalarından zarar görenlerin, aynı yasanın 142.maddesine dayanarak zararın tamamını sorumluların birinden veya hepsinden isteyebileceklerine ilişkin "ortaklaşa ve zincirleme sorumluluk" ilkesinin sigorta şirketlerine de uygulanıp uygulanmayacağı konusunda duraksamalara sıkça rastlanmakta; sanki onların ayrıcalığı varmış gibi bir inanç sürdürülmekte; sigorta şirketleri de, sigortalısının (işletenin) sürücüsünün kusuru oranında ödeme yapmayı yeğlemektedirler.

İşte, bu konudaki duraksamaları gidermek, her iki yasadaki "ortaklaşa ve zincirleme" sorumluluğa ilişkin emredici hükümlerin sigortacılara da uygulanacağını açıklamak için bu yazıyı yazıyoruz.

II-YASALARDAKİ HÜKÜMLER

1- Karayolları Trafik Kanunu

2918 sayılı Karayolları Trafik Yasası'nın "Hukuki Sorumluluk ve Sigorta" başlıklı bölümü işleten, sürücü, sigortacı ve tüm sorumlular hakkındaki ortak hükümleri içerir. Bu nedenle "ortaklaşa" sorumluluğa ilişkin 88.maddesi sigortacı yönünden de geçerlidir.

88.maddenin 1.fıkrasına göre "Bir motorlu aracın katıldığı bir kazada, bir üçüncü kişinin uğradığı zarardan dolayı, birden fazla kişi tazminatla yükümlü bulunuyorsa , bunlar müteselsilen (ortaklaşa-zincirleme) sorumlu tutulurlar."

Yasanın bu hükmüne göre, trafik kazasından zarar görenler, tüm sorumlulara veya sorumluların birine ya da birkaçına (kazaya karışan araçların işletenlerine, sürücülerine ve trafik sigortacılarına) karşı açtıkları davada, mahkemece hükmedilecek tazminat tutarlarının tamamını, Borçlar Kanunu 142.maddesine dayanarak, sorumluların birinden isteyebilecekleri gibi, hepsinden de isteyebilirler.

Tazminatın tamamını ödeyen işleten veya sigortacı, kusuru oranında, kazaya karışan diğer aracın işleten veya sigortacısına rücu eder. Bu husus 88.maddenin 2.maddesinde yer almış ve şöyle denilmiştir:

"Birden fazla kişinin sorumlu olduğu durumlarda, bunlar arasındaki ilişki bakımından zarar, olayın bütün şartları değerlendirilerek paylaşılır. Özel durumlar ve özellikle araçların işletme tehlikeleri, zararın iç ilişkide başka türlü paylaşılmasını haklı göstermedikçe, işletenler ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahipleri kusurları oranında zarara katlanırlar."

Yasa'nın bu hükmüne göre, kazaya karışan araçların sigorta şirketlerinden biri, ortaklaşa ve zincirleme sorumluluk gereği, sigortalı araç sürücüsünün kusur oranına bakılmaksızın, poliçe limitini aşmamak üzere zarar görenlere tam ödeme yapmışsa, kusuru oranında diğer aracın sigortacısına veya işletenine rücu edecektir.

2- Borçlar Kanunu

818 sayılı Borçlar Kanunu 50.maddesine göre “Birden fazla kişiler birlikte bir zarara neden olmuşlarsa, sorumluluk derecelerine bakılmaksızın ve eylemlerinin türü yönünden bir ayırım yapılmaksızın, zarar görene karşı, her biri ayrı ayrı zararın tamamından ortaklaşa ve zincirleme sorumlu olurlar.”

Gene Borçlar Kanunu’nun 51.maddesine göre “Birden çok kimseler değişik nedenlerle aynı zarardan sorumlu olurlarsa, zarar görene karşı ortaklaşa zincirleme sorumlu olurlar.”

Zarar gören, bu iki hükme dayanarak Borçlar Kanunu 142.maddesine göre, zararının tümünü zincirleme sorumlulardan birine karşı açacağı bir dava ile isteyebileceği gibi, sorumluların hepsine karşı açacağı tek dava ile de isteyebilir.

Yasa’nın 141.maddesi gereğince zincirleme sorumluluk (teselsül), ister yasalardan ve ister sözleşmeden doğmuş olsun, bu kuraldan yararlanma hakkı yalnızca zarara uğrayanın, daha geniş bir deyimle, alacaklıdır.¹

III- SORUMLULAR ARASINDAKİ İLİŞKİLER

1- Zarar görenin kusurunun bulunmaması durumunda, sorumlular arasındaki kusur dağılımının araştırılması ve ayrıntıları ile belirlenmesi gerekmez.²

Öğretide, birden çok kimsenin birlikte bir zarara neden olmaları durumunda, zarar görene karşı her birinin ayrı ayrı “zararın tamamından” sorumluluklarına “**dış ilişki**” ve kendi aralarında (kusur oranlarına ve sorumluluk derecelerine göre) zararın paylaşımına “**iç ilişki**” denmektedir.³

Sorumlulardan biri, zararın tamamını alacaklıya (zarar görene) ödemişse, alacaklının yerine geçerek, iç ilişkide, payına düşenden fazlasını diğer zincirleme sorumlulardan isteme hakkını kazanır. Borçlar Kanunu 146.maddesi 1.fıkrasında “Kendi payına düşenden fazla ödemedede bulunan borçlunun, fazladan ödediğini, öteki borçlulara dönüp isteme hakkı vardır” denilmiş; maddenin 2.fıkrasında da “Dayanışmalı borçlulardan birinden alınamayan miktarı, öteki borçlular, eşit olarak ödemek zorundadırlar”denilmiştir. Borçlar Kanunu’nun 147.maddesinde de, kendi payından fazla ödemedede bulunan borçluya 146.madde ile tanınan dönme (rücu) hakkı yeterli görülmeyle, ayrıca “**ardılık**” hakkı tanınmıştır. 147.maddeye göre “Dayanışmalı borçlulardan her biri, ödemiş olduğu miktar oranında, alacaklının haklarına ardıl (halef) olur.”

2- Zarar gören (alacaklı), sorumlulardan yalnızca birini dava edip ödetme kararı aldıktan sonra, alacağını alamadığı sürece, öteki sorumlulara karşı aynı alaktan dolayı dava açmasına ve mahkemece de, aynı alacak için iki kez ödetme (ödetmede tekerrür) söz konusu olmamak kaydıyla, yeni bir ödetme kararı verilmesine yasal bir engel yoktur.⁴

¹ HGK. 24.06.1983, E.1981/9-533 - K.1983/724 (YKD.1984/6-839)

² 11.HD.24.02.1989, 1275-1106 (Yasa HD. 1990/6-873, no:337) - 11.HD. 27.04.1989, E.1988/5361 - K. 1989/2636 (Yasa H.D. 1990/6-873, no: 338) - 11.HD.10.10.1995, 6294-7366 (G.Eriş, age., sf.684, no: 164) - 11.HD. 22.12.1988, 5480-7823 (Kazancı Yazılım)

³ Dr.Murat Canyürek, Mütessesil Borçlulukta Dış ve İç İlişkiler, 2003 Vedat Kitapçılık, sf.23 vd., 207 vd.

⁴ Zarar gören (alacaklı), bir mütessesil borçluyu dava edip ödetme kararı almış olsa bile, alacağını alamadığı sürece, diğer mütessesil borçlulara karşı aynı alaktan ötürü dava açmasına ve mahkemece de “ödetmede tekerrür etmemek” kaydıyla, tahsil kararı verilmesine yasal bir engel yoktur. (4.HD.16.02.1979, E.1978/8214 - K.1979/2031) (YKD. 1980/1-29) - Mütessesil borçlulardan birine karşı açtığı davadan alacağını alamayan davacının ilk davada almış olduğu kesinleşmiş karar, diğer mütessesil borçluya karşı dava açmasına engel oluşturmaz. Önceki davanın davalısından tahsil imkânı olmadığına anlaşılmışına göre de davanın reddi doğru olmayıp, işin esasına girilerek deliller toplandıktan sonra sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmediğinden kararın bozulması gerekmiştir. (11.HD.16.03.1995, 498-2039) (Kazancı Yazılım)

Borçluların borçtan büsbütün kurtulabilmeleri, alacaklının alacağının tamamını almış olması veya alacağının bir bölümünden kendi isteğiyle vazgeçmiş olması durumunda söz konusu olabilir. (BK.m.145/1) Bunun tersinin kabul edilebilmesi için, ya alacaklının dayanışmalı sorumluluk (teselsül) isteğinden vazgeçmiş olması , ya da böyle bir vazgeçmenin durumdan kesin olarak anlaşılması gerekir. ⁵

3- Zorunlu sigortalarda sigortacı, işletenin sorumluluğunu belli bir oranda (poliçedeki limite kadar) üstlenmiş bulunmakla, **sigortalısının kusur oranına göre değil, poliçedeki sınırı aşmamak üzere “tam” tazminat ödemekle yükümlüdür.** Sigortalısının kusuru söz konusu olmaksızın sigorta tazminatını ödeyen sigortacı, kazaya karışan diğer sorumlunun kusuru oranında ona ve sigortalısına karşı dönme (rücu) hakkını kullanabilir. (B.K.m.146-147)

Çoğu mahkemelerce bir yanlışlık yapılmakta, sigortacıya sigortalısının kusuru oranında tazminat ödetilmektedir. Oysa, Borçlar Kanunu'nun 50-51 ve 141-142 maddeleri ile 2918 sayılı KTK m.88'e göre ortaklaşa ve zincirleme sorumluluk yönünden işleten ile sigortacı arasında bir ayırım yoktur. ⁶

Öte yandan, sigortacının kusura göre sorumlu tutulması, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 85-86 ve 95.maddelerine de aykırıdır. Yasa'nın 95.maddesine göre:

“Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülemez.”

IV- SİGORTACILARIN ORTAKLAŞA VE ZİNCİRLEME SORUMLULUĞU

Şimdi asıl konumuza gelelim. Başta da söylediğimiz gibi, yasaların emredici hükümlerine karşın 2918 sayılı Karayolları Trafik Yasası'nın 88/1.maddesindeki ve Borçlar Kanunu'nun 50-51 ve 142'nci maddelerindeki “ortaklaşa ve zincirleme sorumluluk” hükümlerinin sigorta şirketlerine uygulanmayacağı gibi yanlış bir algılama öteden beri sürdürülmekte; bu konudaki duraksamalar bir türlü giderilememektedir.

Bir kez daha belirtelim ki, eğer zarar görenin kusura katılımı yoksa, sigorta şirketleri, birden fazla araçların karıştığı trafik kazalarında, (ortaklaşa ve zincirleme sorumluluk gereği) işletenin ve sürücünün kusuru oranına göre değil, limiti aşmamak üzere, sigorta tazminatının tamamını ödemek zorundadırlar.

Bu konuda, yasalardaki hükümler dışında, iki dayanak daha göstereceğiz. Bunlardan biri Yargıtay kararları ve öteki Sigortacılık Genel Müdürlüğü'nün 2008/25 sayılı “Sektör duyurusu”dur.

1- Sigortacılık Genel Müdürlüğü'nün 2008/25 sayılı Sektör duyurusu

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nın Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'ne gönderdiği 21.05.2008 gün ve 22967 sayılı yazı eki, Sigortacılık Genel Müdürlüğü'nün 20.05.2008 gün ve 2008/25 sayılı ve “Trafik Kazalarında Hak Sahiplerinin Taleplerinin Müteselsil Sorumluluk Hükümlerine Göre Tahsil Edilmesine İlişkin Sektör Duyurusu” başlıklı yazısında şöyle denilmiştir:

⁵ Borçluların borçtan tamamen veya kısmen kurtulabilmeleri, alacaklının bilfiil tatmin edilmiş bulunması halinde mümkündür. (İfa ve takas) Bunun aksinin kabul edilebilmesi, ya alacaklının teselsülden açıkça feragat etmiş olmasına , ya da böyle bir feragatin durumdan kesin olarak anlaşılmasına bağlıdır. (Yukardaki 4.HD.16.02.1979 gün E.1978/8214 - K.1979/2031 sayılı kararın devamı) (YKD. 1980/1-29)

⁶ Örnek karar: 17.HD.08.06.2004, 5095-7139 (Yargı Dünyası, Kararlar Özel Sayısı, 2004/Eylül-Ekim,sf.178) – Başka kararlar bu yazının sonuna eklenmiştir.

“Bilindiği üzere 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu motorlu araç işletenlerini, işleteni oldukları motorlu araçların kullanımını nedeniyle üçüncü şahısların uğradıkları bedeni ve mala gelen zararlardan sorumlu tutmuş ve bu sorumluluğun zorunlu olarak Karayolları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası) teminatına bağlanmasını öngörmüştür. Bu kapsamda Trafik Sigortası poliçesi tanzim eden sigorta şirketleri sigortalı motorlu araç işletenlerinin sorumlu oldukları trafik kazalarında oluşan bedeni ve mala gelen zararları, kaza tarihi itibarıyla Müsteşarlığımızın bağlı bulunduğu Bakanlıkça tespit edilen, asgari teminat tutarları ile sınırlı olmak üzere karşılamak zorundadırlar.

Motorlu araç işletenlerin sorumluluğu kusura dayanmamakta olup işleten, 2918 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine göre, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın, kazanın bir mücbir sebepten veya zarar görenin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulabilecektir.

Konuya ilişkin olarak 2918 sayılı Kanunun 88 inci maddesi,

"Bir motorlu aracın katıldığı bir kazada, bir üçüncü kişinin uğradığı zarardan dolayı, birden fazla kişi tazminatla yükümlü bulunuyorsa, bunlar müteselsil olarak sorumlu tutulur."

Birden fazla kişinin sorumlu olduğu durumlarda, bunlar arasındaki ilişki bakımından zarar, olayın bütün şartları değerlendirilerek paylaşılır. Özel durumlar ve özellikle araçların işletme tehlikeleri, zararın iç ilişkide başka türlü paylaşılmasını haklı göstermedikçe, işletenler ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahipleri kusurları oranında zarara katlanırlar." hükmünü amir olup bu kapsamda zarar gören kişilere karşı anılan zarardan sorumlu bulunan kişiler ve bu kişilerin trafik sigortacıları müteselsilen sorumludurlar.

Nitekim aynı kanunun, zarar görenlerin haklarını talepte esas alınan müteselsil sorumluluğa uygun olarak, 98 inci maddesinin 2 nci fıkrası,

"Birden çok aracın karıştığı bir trafik kazasında zarar gören kişiler, araçların sigortacılarından herhangi birine veya 108 inci maddede belirtilen durumlarda Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabına başvurarak zararın giderilmesini isteyebilirler. Giderleri ödeyen sigortacı veya Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı, ödediği miktarın sorumluluk oranlarına göre paylaşılmasını talep edebilir." esasını öngörmüştür.

Yukarıda yer alan hükümler uyarınca birden çok aracın karıştığı bir trafik kazasında hak sahiplerinin tazminat taleplerinde işletenlerin kusur dağılımı bir önem taşımamakta bu dağılım sorumlular arasındaki iç ilişkide dikkate alınmaktadır. Müteselsil sorumluluk gereği hak sahipleri, zarardan ayrı ayrı değil müteselsilen sorumlu bulunan kişilerden herhangi birine karşı tazminat taleplerini ileri sürebileceklerdir. Trafik sigortacıları veya 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca Güvence Hesabı, 2918 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi kapsamında işletenin ve ona bağlı olarak sigortacının sorumluluğunu etkileyebilecek olan kusur durumunu nazara alarak, ancak işletenler arasındaki kusur dağılımını dikkate almadan, kaza tarihi itibarıyla geçerli sigorta limitleri çerçevesinde zararı karşılamak zorundadırlar. Ancak tazminatı karşılayan sigorta şirketleri veya Güvence Hesabı kusur dağılımına göre ödemediği fazla miktarı diğer sorumlulardan tahsil edebilecektir.

2918 sayılı Kanununun 99 uncu maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca sorumlular arasında aynı esas tedavi giderleri dışındaki tazminatlar bakımından da geçerlidir.”

2- Yargıtay kararları

Trafik kazasında birden çok kişinin sorumluluğu söz konusu olabilir; işletici, sürücü, sigortacı, yaya gibi. Karayolları Trafik Kanununun 88.maddesinde aynı zarardan sorumlu olan kişilerin müteselsilen sorumlu olacakları kabul edilmiştir. Müteselsil sorumlulukta BK.m.142 uyarınca zarar görenin dilediği borçluya başvurma hakkı vardır; dilerse sorumlulardan birine, dilerse hepsine veya bir kısmına karşı dava açabilir. Müteselsil sorumlulukta kural olarak borçlulardan herbiri borcun tamamından sorumludur. (2918/m.88, BK/m.142)

Dava trafik kazasından kaynaklanan maddi tazminat davasıdır. Trafik kazasında birden çok kişinin sorumluluğu söz konusu olabilir; işletici, sürücü, sigortacı, yaya gibi. Karayolları Trafik Kanununun 88. maddesinde aynı zarardan sorumlu olan kişilerin müteselsilen sorumlu olacakları kabul edilmiştir. Müteselsil sorumlulukta BK.m.142 uyarınca zarar görenin dilediği borçluya başvurma hakkı vardır, dilerse sorumlulardan birine, dilerse hepsine veya bir kısmına karşı dava açabilir. Müteselsil sorumlulukta kural olarak borçlulardan herbiri borcun tamamından sorumludur. İşleten olmayan araç sürücüsü aracın işletilmesine katkıda bulunan kişi olarak meydana gelen zarardan sorumlu olabilir. Somut olayda davacı araç malikine, sürücüsüne, her iki araca ait sigorta şirketine karşı müştereken ve müteselsilen dava açmıştır. Davanın müteselsil sorumluluk esasına göre açılmış olmasına, bütün davalıların mükerrer tahsile sebebiyet vermemek kaydı ile kabul edilen zararın tamamından sorumlu olduklarının kabulü gerekirken, davalı D.Sigorta AŞ. yönündeki davanın kabulüyle diğer davacılar yönünden davanın reddi isabetli görülmemiştir.

17.HD. 08.06.2004, E.2004/5095 - K.2004/7139

Karayolları Trafik Kanunu'nun 88.maddesine göre, birden çok sorumlu varsa (işleten, sürücü, sigortacı) aynı zarardan ortaklaşa ve zincirleme sorumlu olup, BK.142. madde uyarınca, zarar görenin, dilediği borçluya başvurup zararın tamamını isteme hakkı vardır.

Dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi tazminat istemine ilişkindir. Trafik kazasında birden çok kişinin sorumluluğu söz konusu olabilir; işletici, sürücü, sigortacı, yaya gibi. Karayolları Trafik Kanunu'nun 88. maddesinde aynı zarardan sorumlu olan kişilerin müteselsilen sorumlu olacakları kabul edilmiştir. Müteselsil sorumlulukta BK. 142. madde uyarınca, zarar görenin dilediği borçluya başvurma hakkı vardır; dilerse sorumlulardan birine, dilerse hepsine veya bir kısmına karşı dava açabilir. Müteselsil sorumlulukta kural olarak borçlulardan her biri borcun tamamından sorumludur. Buna göre, davanın müteselsil sorumluluk esasına göre açılmış olmasına, tüm davalıların tahsilde tekerrüre sebebiyet vermemek kaydı ile kabul edilen zararın tamamından sorumlu tutulmaları gerekirken, bir kısım davalılar hakkındaki davanın reddi isabetli görülmemiştir.

17.HD.21.05.2007, E.2007/1307 - K. 2007/1738

Olayda kusuru bulunmayan zarar görene karşı, sigorta şirketlerinin ortaklaşa (müteselsilen) sorumlu oldukları düşünülmeksizin, tazminattan (kusurları oranında) ayrı ayrı sorumlu tutulmalarına karar verilmesi doğru olmamıştır. (KTKm.88, BKm.142)

Dava, trafik kazası nedeniyle destekten yoksun kalma tazminat istemine ilişkin olup, mahkemece, davalıların ayrı ayrı kusur oranları ile ve poliçe limitleri ile sorumlu oldukları gerekçesiyle, davanın kısmen kabulüne ve 19.652,00 YTL tazminatın Ak Sigorta A.Ş.'den 14.12.2003 tarihinden itibaren işleyecek temerrüt faizi ile, 13.203,93 YTL tazminat ile 150,00 YTL cenaze giderinin dava tarihinden itibaren işleyecek temerrüt faizi ile diğer davalıdan tahsiline karar verilmiştir. Kararı, davalı sigorta şirketi vekili ve katılma yolu ile davacılar vekili temyiz etmişlerdir.

Davalı Ak sigorta şirketi kazaya karışan ve murisin içinde bulunduğu aracın ZMSS sigortacısı ve diğer davalı ise Garanti Sigorta Hesabı olup, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 91/1. maddesinde, zorunlu mali sorumluluk sigortasının motorlu araç

işletenlerinin aynı yasanın 85/1. maddesinde belirtilen sorumluluklarını karşılamak üzere yaptırıldığı açıklanmıştır. Buna göre, zorunlu mali sorumluluk sigortacısının sorumluluğu işletenin sorumluluğu esasına dayandığından, zorunlu trafik sigortacısı ancak işletenin kusuru oranında zarar görene karşı sorumlu olacaktır. Anılan yasanın 88/1. maddesine göre, zarar görene karşı birden fazla işleten sorumlu olduğu hallerde, bunlar hakkında teselsül hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmiştir. Garanti Fonu'nun sorumluluğu 2918 Sayılı Yasanın 85. ve devamı maddelerinde düzenlenen işletenin sorumluluğu esasına dayandırılmış olduğundan, meydana gelen zarardan Garanti Fonu ile birlikte ZMSS sigortacısı olan Ak Sigorta A.Ş. işletenlerin kusurları oranında müteselsilen sorumlu oldukları düşünülmeksizin, yazılı gerekçe ile tazminattan ayrı ayrı sorumlu bulduklarına karar verilmesi doğru olmamış ve bu nedenle kararın davacılar yararına bozulması gerekmiştir.

11.HD. 18.12.2006, E.2005/12919 - K.2006/13384

Zincirleme trafik kazası nedeniyle açılan tazminat davasında, davalıların müteselsilen sorumlu olacakları şekilde hüküm kurulması gerekirken, kusur durumuna göre karar verilmesi doğru olmamıştır. (KTK m.88, BK.m.142)

Davacı vekili, davalıların malik, sürücü ve Zorunlu Trafik Sigortacısı olduğu araçların müvekkili şirkete kasko sigortalı araca çarparak hasarlandırması nedeniyle sigorta ettirene ödeme yapıldığını ileri sürerek, bu meblağın faizi ile davalılardan müteselsilen tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı O. Sigorta AŞ vekili, poliçe ile ilgili yeterli bilgi verilmesini istemiştir. Davalı T.G.Sigorta AŞ vekili, üçlü kaza nedeniyle garameten ödeme yapılmasının söz konusu olduğunu bildirmiştir.

Mahkemece, toplanan delillere, bilirkişi raporuna nazaran, olayda davalı Ferhat A'nın %25, Mehmet Ö'nin %75 oranında kusurlu olup, davalıların bu kusur oranlarına göre zarardan sorumlu oldukları gerekçesi ile, kusur durumuna göre 59.412,23 liranın davalılar Kaya A, Ferhat A. ve G. Sigorta AŞ den müteselsilen, sorumluluğu poliçedeki limit ile sınırlı olmak üzere diğer araç sigortacısı O.Sigorta AŞ'den tahsiline karar verilmiştir.

Dava, zincirleme trafik kazası nedeniyle sigortalı araçta meydana gelen hasar tazminatının ilgisine ödenmesi sebebiyle rücu tazminata ilişkindir. BK.nun 142.maddesi hükmüne göre birden ziyade kimseler birlikte bir zarar ika ettikleri taktirde müteselsil sorumlu olacakları gibi, yine 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 88.maddesi gereğince, bir motorlu aracın katıldığı bir kazada, üçüncü bir kişinin uğradığı zarardan dolayı, birden fazla kişi tazminatla yükümlü bulunuyorsa, bunlar müteselsil olarak sorumludur. Olaya sebebiyet veren davalılara ait araç sürücülerinin kusur durumları gerektiğinde ileride görülecek birbirlerine karşı açacakları rücu davasında ele alınabilecektir. Bu durumda mahkemece, talep de nazara alınacak davalıların müteselsilen sorumlu olacak şekilde hüküm tesisi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.

11.HD. 09.03.1999, E.1998/10131 - K.1999/1996

Yasada öngörülen müteselsil sorumluluk ilkesi birden fazla aracın karıştığı olaylarda onların trafik sigortacıları bakımından da geçerlidir. Bu geçerlilik sigortacıların kendi limitleri ile sınırlıdır. Başka bir anlatımla, sigortacıların müşterek ve müteselsil sorumluluk miktarı toplam olarak kişi başına azami sorumluluk miktarı ile sınırlanmalıdır.

Davacılar vekili, müvekkillerinin murisi Adem'in davalı şirketlere zorunlu mali sorumluluk sigortası ile sigortalı araçların karıştığı trafik kazası sonucu öldüğünü ileri sürerek destekten yoksunluk zararının faiziyle birlikte davalılar Oyak Sigorta ve Ray Sigorta A.Ş'den müteselsilen tahsilini; birleşen davada davacı vekili aynı kazada müvekkilinin murisi Vaide'nin öldüğünü ileri sürerek destekten yoksunluk tazminatının her üç davalıdan müteselsilen tahsilini istemiştir.

Mahkemece, asıl ve birleşen davada hesaplanan tazminat tutarlarının dava tarihinden itibaren işleyecek reeskont faizi ile birlikte (poliçelerdeki limit dahilinde kalmak kaydıyla) davalılar Ray sigorta A.Ş ve Oyak Sigorta A.Ş'den müştereken ve müteselsilen tahsiline, fazla isteğin reddine karar verilmiştir.

Kararı, davalılar Oyak Sigorta A.Ş ve Ray Sigorta A.Ş vekilleri ayrı ayrı temyiz etmişler;Dairemizin 14.11.1995 gün ve 1995/6092-8552 sayılı ilamı ile ve ilamdaki gerekçelerle karar onanmıştır.

Davalı Oyak Sigorta A.Ş vekili bu kez karar düzeltme isteminde bulunmuştur.

KTK'nun 85/1'inci maddesinde işletenin sorumluluğu saptandıktan sonra aynı yasanın 88/1'inci maddesinde zarar görene karşı birden fazla işleten sorumlu olduğu hallerde bunlar arasında teselsül hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmiştir.

Zorunlu trafik sigortasını düzenleyen aynı yasanın 91 inci maddesinde işletenlerin yine aynı yasanın 85/1. maddesinde öngörülen sorumluluklarının karşılanması amacı ile bu tür sigortanın yaptırılması zorunlu hale getirildiğine göre, ilke olarak işletenlerin tabi olduğu sorumluluk ilkeleri onların bu sorumluluklarını üzerlerine alan sigortalar bakımından da geçerlidir. Dolayısı ile KTK.nun 88/1 inci maddesinde öngörülen müteselsil sorumluluk ilkesi birden fazla aracın karıştığı olaylarda onların trafik sigortacıları bakımından da geçerlidir. Nitekim bu ilke KTK.nun 99/2 nci maddesi hükmünde de hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Ne var ki, bu tür sorumluluk ilkesi sigortacılar yönünden kendi limitleri içerisinde geçerlidir. Diğer bir deyişle, sigortacıların müşterek ve müteselsil sorumluluk miktarı toplam olarak kişi başına azami sorumluluk miktarı ile sınırlı olmalıdır. Aksi halde, yine aynı yasanın 88/2 nci maddesi hükmü uyarınca kendi kusur oranına göre fazla ödeme yapan sigortacının olaya karışan diğer araç sigortacısına rücu etmesi halinde rücu edilen sigortacının sorumluluğu kişi başına azami sorumluluk limitini aşması sorunu ortaya çıkaracaktır ki bu da zorunlu trafik sigortasında öngörülen limitle sorumluluk ilkesinin bertaraf edilmesi sonucunu doğuracaktır.

Bu nedenlerle mahkemeye tazminata hüküm kurulurken sigortacılar arasındaki zarardan müşterek ve müteselsil sorumluluk miktarı poliçede kişi başına azami sigorta bedeli olarak gösterilen tutarla sınırlı tutularak ayrıca tahsilde tekerrire meydan vermeyecek kayıt konularak ve bakiye zarar miktarı bakımından sigorta şirketleri, kendi sigorta ettirenlerinin kusurları oranında limitle sınırlı olarak sorumlu tutulacak şekilde hüküm kurulması gerekirken, her bir sigorta şirketinin ayrı ayrı poliçe limiti üzerinden müştereken ve müteselsilen sorumlu tutularak yukarıda açıklanan ilkeye aykırı düşecek şekilde hüküm kurulması doğru görülmediğinden davalı sigorta vekilinin karar düzeltme isteminin kabulü ile kararın bozulması gerekmektedir.

11.HD.01.03.1996, E.1996/244 - 1996/1258 (Yasa H.D.1996/4-513, no:168)

***

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI'NIN SİGORTA ŞİRKETLERİNE UYARISI

Hazine Müsteşarlığı'ndan:

20.05.2008

Trafik Kazalarında Hak Sahiplerinin Taleplerinin Müteselsil Sorumluluk Hükümlerine Göre Tahsil Edilmesine İlişkin Sektör Duyurusu

2008/25

Bilindiği üzere 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu motorlu araç işletenlerini, işleteni oldukları motorlu araçların kullanımı nedeniyle üçüncü şahısların uğradıkları bedeni ve mala gelen zararlardan sorumlu tutmuş ve bu sorumluluğun zorunlu olarak Karayolları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası) teminatına bağlanmasını öngörmüştür. Bu kapsamda Trafik Sigortası poliçesi tanzim eden sigorta şirketleri sigortalı motorlu araç işletenlerinin sorumlu oldukları trafik kazalarında oluşan bedeni ve mala gelen zararları, kaza tarihi itibarıyla Müsteşarlığımızın bağlı bulunduğu Bakanlıkça tespit edilen, asgari teminat tutarları ile sınırlı olmak üzere karşılamak zorundadırlar.

Motorlu araç işletenlerin sorumluluğu kusura dayanmamakta olup işleten, 2918 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine göre, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın, kazanın bir mücbir sebepten veya zarar görenin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulabilecektir.

Konuya ışık olarak 2918 sayılı Kanunun 88 inci maddesi,

"Bir motorlu aracın katıldığı bir kazada, bir üçüncü kişinin uğradığı zarardan dolayı, birden fazla kişi tazminatla yükümlü bulunuyorsa, bunlar müteselsil olarak sorumlu tutulur."

Birden fazla kişinin sorumlu olduğu durumlarda, bunlar arasındaki ilişki bakımından zarar, olayın bütün şartları değerlendirilerek paylaşılır. Özel durumlar ve özellikle araçların işletme tehlikeleri, zararın iç ilişkide başka türlü paylaşılmasını haklı göstermedikçe, işletenler ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahipleri kusurları oranında zarara katlanırlar."

hükümünü amir olup bu kapsamda zarar gören kişilere karşı anılan zarardan sorumlu bulunan kişiler ve bu kişilerin trafik sigortacıları müteselsilen sorumludurlar.

Nitekim aynı kanunun, zarar görenlerin haklarını talepte esas alınan müteselsil sorumluluğa uygun olarak, 98 inci maddesinin 2 nci fıkrası,

"Birden çok aracın karıştığı bir trafik kazasında zarar gönen kişiler, araçların sigortacılarından herhangi birine veya 108 inci maddede belirtilen durumlarda Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabına başvurarak zararın giderilmesini isteyebilirler. Giderleri ödeyen sigortacı veya Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı, ödediği miktarın sorumluluk oranlarına göre paylaşılmasını talep edebilir." esasını öngörmüştür.

Yukarıda yer alan hükümler uyarınca birden çok aracın karıştığı bir trafik kazasında hak sahiplerinin tazminat taleplerinde işletenlerin kusur dağılımı bir önem taşımamakta bu dağılım sorumlular arasındaki iç ilişkide dikkate alınmaktadır. Müteselsil sorumluluk gereği hak sahipleri, zarardan ayrı ayrı değil müteselsilen sorumlu bulunan kişilerden herhangi birine karşı tazminat taleplerini ileri sürebileceklerdir. Trafik sigortacıları veya 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca Güvence Hesabı, 2918 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi kapsamında işletenin ve ona bağlı olarak sigortacının sorumluluğunu etkileyebilecek olan kusur durumunu nazara alarak, ancak işletenler arasındaki kusur dağılımını dikkate almadan, kaza tarihi itibarıyla geçerli sigorta limitleri çerçevesinde zararı karşılamak zorundadırlar. Ancak tazminatı karşılayan sigorta şirketleri veya Güvence Hesabı kusur dağılımına göre ödemede bulunduğu fazla miktarı diğer sorumlulardan tahsil edebilecektir.

2918 sayılı Kanununun 99 uncu maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca sorumlular arasında aynı esas tedavi giderleri dışındaki tazminatlar bakımından da geçerlidir.